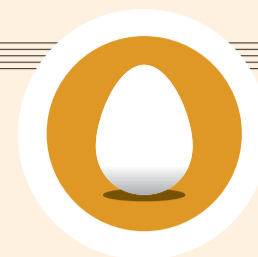

De balans

Ann
Brusseeel

Na 'onenigheden in visie' stopte Ann Brusseeel (45) vorige week als directeur van de **Erasmus-hogeschool**. Hier maakte ze haar persoonlijke balans op.

Wat zijn uw belangrijkste activa?

'Materieel: mijn droomhuis in Oostende, dicht bij de zee. Na 23 jaar Brussel ben ik teruggekeerd naar mijn thuisstad. Daarnaast heb ik een bescheiden spaarpotje van defensieve beleggingen. Ik ben geen expert en speel dus op safe. Immaterieel zijn er mijn gezin, familie en vrienden. Om gelukkig te zijn heb ik gezelschap nodig. Voorts mijn wendbaarheid, energie en optimisme. Als iets niet strookt met mijn waarden, zoek ik oplossingen.'

Wie heeft u geïnvesteerd?

'De Open VLD, die me in 2009 de kans gaf volksvertegenwoordiger te worden: een hele eer en een leerschool. In de gemeentepolitiek investeerden onder anderen Annemie Neyts en haar echtgenoot in me, net als Els Ampe. En Fientje Moerman, een goede vriendin. In de aanloop naar de verkiezingen ontmoette ik destijds de psychotherapeute Annemie Uyttersprot, die mijn coach werd. Ze stopte veel tijd in me en werd een vriendin. Kritisch als ze is, wees ze me op mijn sterktes en zwaktes, en wees valkuilen aan. Als extravert met het hart op de tong had ik het niet altijd door als mensen me niet volgden.'

Investeert u in anderen?

'Ik heb in veel jonge mensen geïnvesteerd, zowel in de politiek als aan de hogeschool. Ik moedigde hen aan spontaan initiatieven te nemen. Over de balans tussen werk en gezin vaak ik. Met onze dochter van zeven gaan mijn man en ik naar de pianoles en de manège. Ik werk graag maar als ik thuis afwezig zou zijn, kan ik ook professioneel niet functioneren. Aan dat evenwicht heb ik jaren gewerkt. Het was ook de reden waarom ik in 2016 stopte met gemeentepolitiek. Daarnaast investeer ik in het Streekfonds van de Koning Boudewijnstichting. Ik zit in het comité dat kansarme jongeren ondersteunt.'

Bent u ooit zwaar in het rood gegaan?

'Als twintiger en jonge dertiger nam ik te veel hooi op mijn vork en maakte ik een zware periode door. Op een bepaald moment stortte ik in. Proberen zo'n situatie alleen recht te trekken heeft geen zin. Een goede therapeut heeft me eruit gehaald. De voorbije jaren overkomt me dat niet meer. Ik heb geleerd te doseren en op de pauzeknop te drukken: dingen schrappen, een week alles onhold te zetten, tijd maken voor goede gesprekken. Dat je jonge jaren de mooiste van je leven zijn, geldt voor mij dus niet. Ik vind dat ook overgeromantiseerd.'

Wie zit in uw raad van bestuur?

'Ik haal veel energie uit gesprekken met goede vriendinnen die diverse jobs hebben en verschillende perspectieven aanreiken. Voorts heb ik enkele rolmodellen, onder wie Caroline Pauwels, met wie ik de voorbije jaren samenwerkte. Haar positiviteit heeft mijn ogen geopend. Er is ook

Elke Jeurissen, de oprichtster van Glassroots, Straffe Madammen en Fierce Ladies. Ze is een expert in de creatie van diversiteit in bedrijven en empowerment van vrouwen. Ik heb ook mannelijke raadgevers: behalve mijn eigen man zijn dat onder anderen Jan Denys en Frederik Anseel. Sinds die laatste in Sydney vertoeft, mis ik hem echt. We gingen geregeld een pint pakken. Het beste advies dat ik ooit kreeg, is authentiek zijn. Nooit proberen te zijn wie je niet bent.'

Schrijft u soms mensen af?

'Ik kan conflicten uitpraten en een bladzijde omslaan. Om uit mijn telefoon gewist te worden moet je me al een serieus mes in de rug planten. Dat is gebeurd, maar niet vaak.'

Staat er winst op uw balans?

'Als twintiger was ik vaak eenzaam. Nu heb ik een gelukkig gezinsleven en een vrolijke dochter van zeven. Dat is een massa winst. Op mijn 45ste ken ik mezelf, en dat is wat je nodig hebt om gelukkig te zijn. Ik heb ontdekt waar ik goed in ben, en waar nog werk aan is. Bij de Erasmushogeschool wilde ik meer hervormingen doorvoeren dan mogelijk bleek. Het afscheid is spijtig, maar pijnlijk zou ik het niet noemen. Na overleg met mijn raad van bestuur heb ik besloten twintig jaar ervaring in de publieke sector aan de wenden in de privésector. Ik heb al heel wat afspraken, maar concrete plannen zijn er nog niet.'

BERT VOET

ten waarop Dymo-woordreepjes kleven die aangeven wat erin zit: broodmandjes, opdiengerei, bidbankjes. Over een brief die ad valvas hangt en die vertelt hoe Lourdes weerspiegelt wat mensen doormaken als gevolg van de pandemie: een gevoel van onzekerheid, kwetsbaarheid, vrees voor de dood. Over het schilderij van Servaes in de gangen en het licht dat door de glasramen in kloostergangen valt. De spreuk boven de deur van de vroegere eetzaal van de paters: 'Niet van brood alleen leeft de mens, maar van ieder woord uit de mond van God.'

Nu ze maar met zes meer zijn, eten ze in een kleinere zaal. Toen pater Carlos intrad, waren ze met 22. 'De laatste dertig jaar zijn er 15 die het geprobeerd hebben, slechts één is er gebleven.' Dat is pater Martin, hij is 54, de jongste Belgische karmeliet, hier dus nu prior. Broeder Jozef is 89, pater Reimond 84. En dan zijn er pater Isidore en broeder Henrik-Maria. De eerste 38, de tweede 32.

Dat is jong en waarom zij niet de 'jongste Belgische karmelieten' zijn, zie je. Isidore komt uit India, Henrik-Maria heeft Filipijnse roots, maar verhuisde als kind van vier met zijn ouders naar Zweden. Hun verhalen zijn anders en toch gelijk.

Isidore Soreng komt uit Ranchi, een stad in India waar de Vlaamse jezuit Constant Lievens uit Moorslede in de 19de eeuw als missionaris ging werken. Een klein deel van de bevolking werd katholiek en uit zo'n familie stamt deze man. In 2000 trad hij in, in 2009 ging hij in Rome studeren, in 2015 werd hem gevraagd op missie naar België te komen. De omgekeerde beweging van Constant Lievens.

'Het is niet altijd gemakkelijk geweest', zegt hij. 'Het verschil tussen Italië en België is groot. Mensen zijn hier veel geslotener. Maar als ik het moeilijk had, dacht ik aan de missionarissen die ooit naar Ranchi waren gekomen. Dat zal ook niet gemakkelijk geweest zijn. Nu ben ik gelukkig in deze familie.'

Dat woord gebruikt hij: familie. Ook broeder Henrik-Maria - 'ik ben broeder, nog geen pater, mijn priesterstudies duren wat langer omdat ik al eens gebuisd was, maar priester worden blijft wel een droom' - gebruikt dat woord. 'Ik ben so-

ciaal', zegt hij in bijzonder goed Nederlands. 'Alleen West-Vlaams versta ik nog altijd niet. Ik ben de babbelaar van de groep. Dat is geen contradictie. Dat je alleen introverte mensen in een contemplatief klooster vindt, klopt niet. Contemplatief zijn is geen vlucht. Het is vechten. Voor God, tegen zelfzucht, tegen het kwade in ons en in de wereld. Dat gebeurt via gebed en door zelfverloochening. Door anderen meer te beminnen dan uzelf.'

Isidore zegt het zo: 'Het nieuws van buiten komt hier binnen via kranten, televisie en sociale media. Maar door het ritme van onze dag filter je dat weg. Als ik iets gehoord of gelezen heb dat me zorgen baart, verdwijnt dat helemaal zodra we weer in dat gebed gaan.'

Henrik-Maria: 'Het is niet zo dat wij weg van de wereld zijn. Ik denk net dat we dieper in het hart van de wereld gaan. Contempleren is niet over je eigen navel contempleren. Ik las net iets over rellen in Myanmar. In gebed kan ik dat dan dragen en op hulp aandringen. Het klinkt als een cliché en ik weet niet hoe ontkerkende mensen dat zullen lezen. Maar ik kan alleen zeggen: probeer met God te leven.'

We moeten het vragen: is het soms niet saai? 'Ja', lacht Henrik-Maria, die drie was - 'mijn eerste herinnering, ik wilde als Jezus zijn' - toen hij eraan dacht priester te willen worden. 'Soms kan het saai zijn. Maar dan zal ik wel te ver van de weg afgedwaald zijn zeker? In het gebed vind ik de vereniging met de kerk dan terug.'

Ze spreken van ontspanning. Isidore houdt van Indiase muziek en films - 'soms een Bollywoodproductie, al duren die veel te lang'. Henrik-Maria houdt van de Filipijnse zangeres Lea Salonga, van de Amerikaanse boysband *NSYNC en van Lady Gaga. 'Niet aan te raden voor mijn medebroeders', lacht hij. 'Mijn echte guilty pleasure zijn young adult boeken. Harry Potter. Ja, ik ben van die generatie.'

Niet op vliegtuigmodus

Daar is de klok en daar weer de stilte. Nee, ik moet niet zeggen dat de smartphone al twee dagen op vliegtuigmodus staat. Ik heb gelezen dat Club Brugge inderdaad naar de beurs gaat, dat de vacci-

natiecampagne nog altijd sputtert en dat een boer in Meigem zich zorgen maakt over het stikstofbeleid. De mail gelezen van de chef met de vraag voor een reportage volgende week. Binnen het halfuur beantwoord zelf, kijk mij eens plichtbewust zijn!

En toch. Opnieuw lijkt het moeten wat minder. Dat is niet zo raar, ook op vakantie met uitzicht op mijn favoriete boom in de Luberon voelt die neiging naar nieuws en betrachting naar de wereld lichter aan. Als of onthechting komt van de plek waar je verblijft. In dat dorpje, tussen muren die je van de zon afschermen, in dit klooster. Met geloof heeft het niets te maken. Misschien wel met wat pater Carlos zei over zen.

Is dat isolement? Is alleen zijn synoniem voor eenzaamheid? En wat leren wij daar dan van? Eenzaam voelt pater Isidore zich vooral in dagen dat hij ziek is. 'Dan blijf je op je kamer, de andere paters komen je daar wel helpen, maar toch: je gaat meer denken aan je familie en vrienden thuis.'

Broeder Henrik-Maria heeft er zijn eigen woorden voor: 'Mensen verwarren isolement met eenzaamheid. Dat moet je niet doen. Voor mij is eenzaamheid alleen zijn met iemand, met God. Het is zoals iemand anders smoorverliefd kan zijn op een vrouw en er pas mee samen is. Die mensen willen zo veel mogelijk onder hun tweetjes alleen zijn. Zo voelt dat bij mij aan. Niet in de fysieke zin, maar ik bouw echt aan die relatie met God. Zonder hem kan ik me geen leven voorstellen.'

Pater Carlos leeft al zestig jaar zo. Hij herhaalt de vraag. 'Eenzaam? Ja, het celibaat leidt tot een vorm van eenzaamheid, hè. Je kiest daar vrijwillig voor, maar soms weegt dit leven. Al hebben we echt een goede groep, we zijn natuurlijk geen echte familie. Toen mijn broer enkele maanden geleden overleed, kon ik dat wel vertellen. Maar ik moest het alleen verwerken.'

Dan zegt hij dit: 'Na zestig jaar vind ik dit leven nog altijd niet monotoon. Het heeft een structuur waar ik van houd. Ik ga niet zeggen dat er geen routine sluipt als je teksten, die je al duizend keer hebt opgezegd en bijna van buiten kent, opnieuw hoort. Toch gebeurt het nog heel vaak dat één woord je aandacht trekt en waarin je voelt: dat is de nagel op de kop, daar zit veel wijsheid in.'

'Het meditatieve en de stilte maken me bewust van de echte menselijke waarden van het leven. Toen ik 16 was, lasen we in de klas 'De kleine Johannes' van Frederik van Eeden. Daarin stond één zinnetje dat me erg trof: 'Het is een mooi ding om een goed mens te zijn.' Daar gaat het om. Paus Johannes XXIII las aan het einde van zijn leven maar één boek meer, de bijbel. Die verstilling brengt me rust. (glimlacht) Blijkbaar verandert de mens niet zoveel in tweeduizend jaar.'

Voor nu en altijd

7.30 uur, de laatste ochtend. Opnieuw zit ik achteraan in de kapel en volg ik vanop een afstand het ochtendritueel van de zes karmelieten. Pater Martin herhaalt wat ik de voorbije dagen tientallen keren hoorde: 'Zoals het was in het begin en nu en altijd en in de eeuwen der eeuwen.'

Straks zal pater Carlos de poort openmaken en rijd ik, via Brugse straatjes, de eigen werkelijkheid weer in. De poort sluit zich, en zo het luikje naar deze wereld, die voor hen het leven is. Straks om 12 uur de mis, om 18 uur de vespers, om 20.30 uur de complete. Vandaag, morgen, de rest van dit jaar, voor nu en altijd.

Net voor het vertrek toon ik pater Carlos één foto, gemaakt toen hij met zijn elektrische fiets het tuinpad af reed. Hij kijkt en lacht: 'Schoon voor op mijn doodsprentje. Daar kunnen ze dan bij schrijven: 'Hij is vertrokken.'

Met een helm op zijn hoofd de hemel tegemoet? 'Je weet maar nooit wat je tegenkomt.'

Mijn echte guilty pleasure zijn young adult boeken. Harry Potter. Ja, ik ben van die generatie.

Broeder
Henrik-Maria

Als extravert had ik het niet altijd door als mensen me niet volgden.

Na zestig jaar vind ik dit leven nog altijd niet monotoon. Het heeft een structuur waar ik van houd.

Pater Carlos

Pater Carlos, 78 en op zijn 18de ingetreden in het karmelietenklooster.

Broeder Henrik-Maria: 'In een contemplatief klooster zitten niet alleen introverten.'

© RIK VAN PUYMBROECK